

Llatí medieval

Codi: 100332

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500241 Arqueologia	OT	3	0
2500241 Arqueologia	OT	4	0
2500243 Estudis Clàssics	OT	3	0
2500243 Estudis Clàssics	OT	4	0
2500501 Història	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Cándida Ferrero Hernández

Correu electrònic: Candida.Ferrero@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Coneixements bàsics de la morfologia i sintaxi llatines.

Objectius

L'objectiu fonamental de l'assignatura Llatí Medieval és proporcionar mecanismes elementals per a la lectura i comprensió de texts llatins medievals, tot donant una perspectiva de la producció textual i de la seva rellevància per entendre la llarga etapa cronològica que compren el món medieval.

Els objectius formatius, que pretén, són els següents:

- 1) Adquisició d'un bagatge cultural que permeti distingir el concepte de llatí medieval en relació al llatí clàssic.
- 2) Valoració de la nova tipologia de textos que ofereix el món medieval i la seva transmissió.
- 3) Lectura i comentari de textos seleccionats que ofereixin exemples rellevants del fet històric i cultural de l'espai medieval.
- 4) Familiarització amb repertoris bibliogràfics, lèxics, bases de dades i recursos digitals.

Competències

Estudis Clàssics

- Aplicar els coneixements gramaticals adquirits a l'anàlisi i la comprensió dels textos grecs i llatins.

Història

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els coneixements gramaticals adquirits a l'anàlisi i la comprensió de textos llatins
2. Aplicar l'anàlisi morfosintàctica a la lectura de textos llatins, identificant, si escau, les característiques pròpies del gènere literari o de la variant lingüística corresponent.
3. Aplicar l'anàlisi morfosintàctica a la lectura de textos llatins, identificant, si escau, les característiques pròpies del gènere literari o de la variant lingüística corresponents.
4. Aplicar les tècniques que permeten una comprensió ràpida i global del text llatí.
5. Examinar un passatge literari mediollatí i connectar-lo amb les característiques pròpies del llatí medieval.

Continguts

I. Llengua i fet cultural

1. El llatí medieval: Definició i cronologia
2. Modalitats del llatí medieval.
3. El llatí llengua de traducció a l'edat mitjana
4. Els monestirs centres de cultura

II. Literatura

1. Característiques: innovacions i reinterpretacions de la tradició llatina clàssica

2. Poesia

2.1. Profana

2.2. Religiosa

3. Prosa literària

3.1. Hagiografia

3.2. Sermons

3.3. Coleccions de *Miracula*

3.4. Cròniques.

3.5. Guies de viatges (*Itineraria*)

4. Prosa Científica

4.1. Tractats

4.2. Enciclopèdies

4.3. Polèmiques religioses

Metodologia

Aquesta assignatura és presencial i pràctica. La professora dedicarà temps a:

1. Acompanyar els estudiants en la lectura i comentari de la selecció de textos proposada. 2. Proporcionar als estudiants els complements filològics que completin la comprensió del text. 3. Corregir els errors en el treball de classe, individualment o en grup. 4. Donar eines per a l'estudi dels aspectes relatius a la tradició anterior i posterior dels textos objecte d'estudi.

Al seu torn, els estudiants s'hauran de responsabilitzar de treballar en la lectura i comentari dels textos proposats i presentar-los a classe diàriament.

En relació a les activitats supervisades, l'estudiantat haurà de demostrar l'assoliment de conceptes teòrics i les habilitats adquirides en la pràctica de la lectura dels textos, a través de lliuraments periòdics d'exercicis i comentaris proposats. Tanmateix, haurà de seguir la tutorització a fi de preparar un treball que exposarà a classe.

Pel que fa a les activitats autònomes, serà imprescindible la recerca i gestió de la informació adequada a partir de les pautes donades a les classes i de les consultes presencials o través del CV. També hom haurà de fer un treball continuat dels textos assignats a fi d'aplicar els coneixements adquirits i familiaritzar-se amb els instruments i el mètode filològic.

Totes les activitats seran qualificades i l'estudiantat haurà de demostrar: 1) Coneixement de la matèria. 2) Capacitat de transferir els coneixements adquirits. 3) Comprensió del sentit d'un text, similar als treballs a classe. 4) Comentari filològic del text.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Explicació teòrica de la matèria	40	1,6	1, 2, 3, 4, 5
Lectura i anàlisi de textos	40	1,6	1, 2, 3, 4, 5
Preparació dels exercicis i dels textos proposats.	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5
Tipus: Supervisades			
Treball monogràfic	25	1	1, 2, 3, 4, 5
Tipus: Autònomes			
Estudi i recerca sobre Latín Medieval	25	1	1, 2, 3, 4, 5

Avaluació

L'avaluació de l'estudiantat es farà a partir de les següents evidències:

1. Resolució d'exercicis. Regularment, l'estudiant haurà de resoldre per escrit exercicis breus o de respondre qüestions, en què demostrï la comprensió i aplicació dels continguts explicats a les classes presencials. (30%).
2. Un treball de curs, tutoritzat que haurà de defensar oralment i per escrit (20 %).
3. Resolució de 2 exercicis finals:
 - 3a. Traducció i comentari d'un text vist dels autors treballats al curs (30%).
 - 3b. Redacció d'un tema del programa del curs, a partir d'un text (20%).

Per aprovar l'assignatura cal acreditar una nota d'almenys 5 punts, tot sumant els quatre apartats (1, 2, 3a i 3b), i sempre que a cada part s'hagi obtingut un 4. En cas que no s'arribi a aquesta nota, l'estudiantat pot presentar-se a l'examen de recuperació convocat per la Facultat.

Si la professora té tres evidències singulars de l'estudiant (exercicis i proves realitzades), aquest no podrà ser qualificat com a no avaluable.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats, participació discussió a l'aula	30%	0	0	1, 2, 3, 4, 5
Redacció d'un tema del programa del curs, a partir d'un text	20%	0	0	3, 4, 5
Traducció i comentari d'un text	30%	0	0	1, 2, 3, 4, 5
Treball monogràfic	20%	0	0	2, 3, 5

Bibliografia

1. ANTOLOGIES DE TEXTOS

FONTAN, A-MOURE, A. (1987), *Antologia del latín medieval*, Madrid.

MARTINEZ GAZQUEZ, J. -FLORIO, R. - FERRERO, C.- GARELLI, M. - ZAINA, E. (2006), *Antologia del latín cristiano y Medieval*.
Introducción y Textos. Bahía Blanca.

2. MANUALS

ALFONSI, L. (1972), *La letteratura latina medievale*, Florencia 1972.

BOURGAIN, P. (2005), *Le latin medieval*, Turnhout.

CHIESA, P. (2017), *La letteratura latina del medioevo. Un profilo storico*, Roma, Carocci Editore.

LEONARDI, C. (2002), *Letteratura Latina Medievale (secoli VI-XV)*, Firenze.

McGUIRE, R.P. (1964), *Introduction to Mediaeval Latin Studies*, Washington, 1964.

MOHRMANN, CH., *Etudes sur le latin des chrétiens*, Roma 1961-1977.

MOHRMANN, CH., *Latin vulgaire, latin des chrétiens, latin medieval*, Paris 1956.

NORBERG, D. (1968), *Manuel pratique du latin medieval*, Paris, 1968.

PALADINI, V., - DE MARCO, M. (1970), *Lingua e letteratura mediolatina*, Bolonia.

3. CONTEXT LITERARI I CULTURAL

AUERBACH, E. (1959), *Lenguaje literario y público en la baja Latinidad y en la Edad Media*, Barcelona, 1969.

CURTIUS, E. (1976), *Literatura europea y Edad Media Latina*, Mexico.

HEXTER R.J. - TOWEDSEND, D. (eds.) (2012), *The Oxford Handbook of Medieval Latin Literature*, Oxford - New York.

PAUL, J. (2003), *Historia intelectual del occidente medieval*, Madrid.

REYNOLDS, L. D.- WILSON, N. G. (1986), *Copistas y filólogos*, Madrid (capítols 3 i 4).

4. CONTEXT LINGÜÍSTIC (A més de les entrades anotades a manuals)

BASTARDAS, J. (1953), *Particularidades sintácticas del latín medieval*, Barcelona.

5. REPERTORIS

CAVALLO, G. - LEONARDI, C. - MENESTO, E. (1992-1998), *Lo spazio letterario del Medioevo*, Roma (5 vols.)

LEONARDI, C., *Medievo Latino. Bolletino bibliografico della cultura europea dal secolo VI al XV*, (1989-), Spoleto.

MANITIUS, M. (1911-1931 [1973]), *Geschichte der lateinischen Literatur des Mittelalters*, Munich.

MANTELO, F.A.C.-RIGG, A.G. (1996), *Medieval Latin. An Introduction and bibliographical Guide*. Washington.

BICORE: Diálogo Religioso y Controversias. Biblioteca Ibérica Digital:

<<https://bibliotequesbh.uab.cat/bicore/index.html>>

6. TRADUCCIONS

BRAGA, G. (1987): "Le prefazioni alle traduzioni dall'arabo nella Spagna del XII secolo: la valle dell'Ebro", *La diffusione delle scienze islamiche nel medio evo europeo*, Roma, 323-353.

BURNETT, Ch.S.F. (1977), "A Group of Arabic-Latin Translators Working in Northern Spain in the Mid-12th Century", *Journal of the R. Asiatic Society of Great Britain and Ireland*, 62-108.

D'ALVERNY, M.-Th. (1982): "Translations and Translators", in BENSON, R.L. and CONSTABLE, G. (ed.) (1982): *Renaissance and Renewal in the Twelfth Century*, Cambridge-Massachusetts, Harvard Univ. Press, 421-462.

MARTINEZ GAZQUEZ, J. (2016), *The attitude of the Medieval Latin translators towards the Arabic sciences*, Firenze, SISMELE.

MARTINEZ GAZQUEZ, J. (2003), "Las traducciones latinas medievales del Corán: Pedro el Venerable-Robert de Ketton, Marcos de Toledo y Juan de Segovia", *Euphrosyne* 31, 491- 503.

MILLAS VALLICROSA, J.M. (1931), *Assaig de les idees fisiques y matematiques*, Barcelona. 1.

7. LEXICS / GLOSSARIS

CORPVS DOCUMENTALE LATINVM CATALONIAE

<<http://gmlc.inf.csic.es/codolcat/>>

DU CANGE

<<http://ducange.enc.sorbonne.fr/>>